

SPRÅKGODIS

Stekta ägget Facit

sid 4 **Min sida**
Egna svar

sid 5 **Dra streck A–Ö**
Det gick höga vågor och fienden närmade sig.
En kanonkula kom farande mot skeppet.
Då slog sjörövarkaptenen näven i bordet och sa:
– Nu är det stekta ägget kokt!
Skriv vad du tror att han menade med det.

sid 6 **Alfabetisk ordning**
Egna svar

sid 7 **Ordlistan**

djurpark	3	disponera	3
djurförsök	4	dispyt	4
djupfrost	2	display	2
djupdykning	1	diskutera	1
grundplåt	2	ångvält	4
grundfärg	1	ångerfylld	1
grundämne	4	ångest	2
grundstöta	3	ångpanna	3
skepparhistoria	1	förbigå	2
skepparkrans	2	förbaskad	1
skeppsbruten	4	förbjuda	3
skeppsbrott	3	förblöda	4

sid 8

Ordkunskap

klimat = 1: väder under lång tid 2: anda, t.ex. klimat i klassen

temperatur = mått på värme och kyla

nederbörd = hagel, regn, snö

översvämning = vatten som flyter in över land

svält = svår hunger, hungersnöd

meteorolog = person som har som yrke att studera vädret

forskare = person som har som yrke att ägna sig åt vetenskap,
forskning

effekt = kraft, verkan, intryck

förändring = ändring, omgörning

Forskarna är överens om att något måste göras för att sänka temperaturen på jorden, annars kommer vi att få ett annat klimat.

Det måste ske en förändring. Stormar och mycket kraftig nederbörd gör att vi får stora översvämningar.

Meteorologer talar om växthus-effekt.

Isbjörnarna drabbas av svält när isarna smälter.

sid 9

En konferencier presenterar ett program inför publik.

Jag behöver proviant om jag är ute i naturen, t. ex. på fjällvandring.

En lavin kan förekomma där det finns mycket snö, i fjällen eller Alperna.

En florist är en person som arbetar i blomsteraffär.

En konflikt kan uppstå om två personer blir osams.

Den som är ekonomisk är sparsam.

En skalpell är en liten, rak operationskniv som läkare använder när de opererar.

Ett djur, som varg eller björn har ett revir. Katter kan också ha ett revir.

sid 10

Synonymer

snål = knusslig, ogin, sniken

glad = positiv, livad, glättig, festlig, uppspelt

snäll = godhjärtad, rar, hygglig, trevlig, vänlig

tänka = filosofera, spåna, fundera, grubbla, klura

hjälp = assistera, bidra, främja, stödja, biträda

vacker = bedårande, elegant, stilig, tjusig, fin

arg = gramse, förargad, ilsken, vresig, förtretad, upprörd

Exempel:

Julia är känd för att vara godhjärtad mot andra människor.

Jag kan bli så ilsken när växlarna på min cykel går sönder.

Innan köttbitarna ska på grillen måste kolen vara glödande.

sid 11

Homonymer

Exempel:

Jag såg henne gå in i affären.

– Kan du ge mig en såg?

Hallon är det bär som jag tycker bäst om.

Pappan bär sitt lilla barn i famnen.

– Vill du ha fil och flingor till frukost?

– Du får jämna till den här kanten med en fil.

Ställ kartongerna uppe på vinden.

Det blåste en kall vind.

Jag knöt fast ett vackert band runt paketet.

Hon band fast väskan med ett snöre.

Biosalongen är full, så ni får inte plats.

Emils höna blev full på jästa körsbär.

Pelle tittade trumpet på sin bror. Lisa var ovan vid att rida på en hög häst.

Oliver önskar sig en trumpet i julklapp.

Det är härligt att se jorden från ovan.

sid 12 **Ordklasser**

båt	spela	
katt	rita	
hus	läsa	
blå	femtusen	hennes
varm	två	jag
glad	andra	din
bättre	bakom	
sent	vid	
fort	på	

sid 13

vitsippa	diskar	tråkig
pingvin	sjunger	mystisk
smultron	tvättar	blått
tre	din	
nitton	min	
tolv	jag	
noga	under	
hemma	bredvid	
idag	över	

sid 14 **Skiljetecken**

Egna svar

- Kom ihåg din ryggsäck, sa pappa.
  - Vi hämtar dig sen, sa Lisa.
  - Du ska köpa, ost, bröd, korv och marmelad, ropade mamma.
- På fredag fyller Victor år, då ska det bli fest.
Om det blir sol och varmt till helgen, kan vi åka och bada.
- Det är inte min tur att städa, surade Karl.
- När vi har ridit, ska hästarna ha mat och vatten.
Julia, Alex, Lina och Otto bor på samma gata.

sid 15 **Talstreck**
Egna svar

sid 16 **Substantiv**
Egna svar

sid 17

en hand	flera händer
ett hus	flera hus
ett moln	flera moln
en skugga	flera skuggor
en morot	flera morötter
en båt	flera båtar

ett
två
ett
två

plural	singular
plural	plural
plural	singular

sid 18

människa	människan	människor	människorna
husdjur	husdjuret	husdjur	husdjuren
regel	regeln	regler	reglerna
bur	buren	burar	burarna
akvarium	akvariet	akvarier	akvarierna
djur	djuret	djur	djuren
ödlor	ödlan	ödlor	ödlorna
vatten	vatten	vatten	vatten
fågel	fågeln	fåglar	fåglarna
pinne	pinnen	pinnar	pinnarna

sid 19

Rosens blad	Giraffens hals
Bilens färg	Hundens tänder

Kaninens öron är långa.
Apelsinens skal är orange.
Julias klänning är rosa.

Egna svar

sid 20 **Skriv en berättelse**

Eget svar

sid 21 **Huller om buller**

På onsdag blir det årets allra varmaste dag.

Det är tio år sen första Harry Potter-boken kom ut på svenska.

Vi måste tänka på miljön och sortera våra sopor.

Man ska inte fånga och döda djur som lever i djungeln.

Ett fartyg bröts sönder i stormen och läckte ut massor av olja.

sid 22 **Verb**

cyklar

jagar

bakar

springer

skymmer

skalar

gillar

sjunga

Exempel:

Otto har flest böcker.

En älg hoppade ner i en pool.

Det fanns en fin soffa att sitta i.

Det gula laget vann hela serien.

Det är lätt och roligt att baka lussekatter.

Vår lärare bjöd hela klassen på glass.

Didrik skickade ett brev till sin farmor.

Jag reser gärna till Spanien.

sid 23

skyndar, ska, berätta, ska, ha, bestämde, ska, spara, sätta (in), säger,
tycker, ska, göra, tjäna, ska, sälja

skynda

ha

sätta (in)

göra

ska

bestämma

säga

tjäna

berätta

spara

tycka

sälja

Eget svar

Eget svar

sid 24

undersökt	funderat
spanat	avslöjat
misstänkt	skuggat
eldat	avlägsnat

Eget svar

Eget svar

Eget svar

Eget svar

sid 25

ritar	ritade	ritat	ritat	rita
sitter	satt	suttit	suttit	sitta
ser	såg	sett	sett	se
äter	ät	ätit	ätit	äta
lånar	lånade	lånat	lånat	låna
öppnar	öppnade	öppnat	öppnat	öppna

preteritum
prefekt/pluskvamperfekt
presens

sid 26

Ng-ljudet

ösregnar, tänker, skinkan
ugnen, sjunger
luspank, pengar, många
hänger, blänker, vagn
begagnad

sjunger	ösregnar	tänker
pengar	ugnen	skinkan
många	vagn	luspank
hänger	begagnad	blänker

kringlor, lingonsylt, ugnen
bänk, tänker, ring
planka, husvagn
ankare, stinker, lugn
magnet, äpplemunk

Eget svar

- sid 27   **Sammansatta ord och särskrivning**
skumtomte: en godissort
skum tomte: en tomte som uppför sig mystiskt
grönsak: t. ex. tomat, sallad, gurka
grön sak: ett grönt föremål
kulglass: strut eller bågare med glass formad som kulor
kul glass: rolig glass

rakpapparat
strösocker
sjuksyster
lättmjölk
stekspade

- sid 28   **Prepositioner**
Eget svar

- sid 29   **Interjektioner**
Eget svar

- sid 30   **En eller två konsonanter**

aouå   eiyöö

het	hett
mal	full
kal	föll
rät	mall
ful	kall
föl	rätt

kappa
soppa
skal
lön
backen

sid 31

känna	kände	känt
glömma	glömde	glömt
drömma	drömde	drömt
bränna	brände	bränt
rymma	rymde	rymt
kunna	kunde	kunnat

glömde	tömde
drömt	rymde

sant	kände
spänt	länder

Det var en gång en gubbe
som bodde i en stubbe.
Han var ute hela dagen
tills han fick ont i magen.

sid 32-33 **Drakägget**

Eget svar

sid 34 **Adjektiv**

Egna svar

förfärlig, stora, hemska
svart, otäck
stor, svarta
vackra

s 35

glad	gladare	gladast
stark	starkare	starkast
rik	rikare	rikast
dyr	dyrare	dyrast
hungrig	hungrigare	hungrigast

stor	större	störst
dålig	sämre	sämst
lång	längre	längst
gammal	äldre	äldst
tung	tyngre	tyngst

förvånad	mer förvånad	mest förvånad
fantastisk	mer fantastisk	mest fantastisk
vältränad	mer vältränad	mest vältränad
upptagen	mer upptagen	mest upptagen

sid 36

envis	klok
envist	klokt
envisa	kloka

blå	randig
blått	randigt
blåa	randiga

Eget svar

positiv	komparativ	superlativ
---------	------------	------------

sid 37

Adverb

alltid	fort
sent	klumpigt
ibland	trevlig

ute	tillbaka
hemma	ut
inomhus	bort

Egna svar

sid 38

Ordklasser

vågrätt:

listig, elak, ropar, rita, äter, le, bråkar, åsna, trött

lodrätt:

rasa, glad, grön, apa, glass, nyckel

stor	större	störst
dålig	sämre	sämst
liten	mindre	minst

sid 39

J-ljudet

geting	djur
hjärta	hjärna
djungeln	ljus
gjuta	gitarr
hjortron	gärna

gärna   gömma   jolle   jycke   giraff   gevär

sid 40 **Läsförståelse**
De växte nere vid ån.
Eget svar

Det var isdubbarna.
Eget svar

sid 41
De som drabbas värst bor i Afrika och Asien.
Eget svar

Att jordens temperatur höjs så att klimatet blir varmare. När det blir varmare regnar det mer än vanligt, och havsytan stiger. Isarna vid Syd- och Nordpolen börjar smälta.
Eget svar

sid 42 **Pronomen**
han
hon
den
det
de

mig
hon
de
den er
henne hon
han

sid 43
hennes hennes
deras hans
min
ditt
ditt
hans dig
vår
er
deras

hon de
den det
han de
den de

sid 44 **Vilket ord ska bort och varför?**

Egna svar

sid 45 **Räkneord**

tre	trettioett
tolv	fyrtyoåtta
tjugo	sextiotre

70	tjugosjätte
åtta	sjunde
tretton	31:a

Egna svar

sid 46 **Sj-ljudet**

skivor	sjuttio	skimra	sjukvård	skinka	skicka
sjuda	skenben	skidor	skylta	sjåpig	maskin

själv	sjö	sjätte	sjönk	sjöng	själ
-------	-----	--------	-------	-------	------

skjorta
stjärnor
ryssja   stjälk
vyssja
skjuts

choklad	plansch	regissör	orange
journalist	pensionär	permission	station

sid 47 **Haiku och tanka**

Egna svar

sid 48 **Förkortningar**

tesked	
matsked	kvadratmeter
deciliter	månad
milliliter	lägenhet
gram	våning
kapitel	mobilnummer
bilaga	
bland annat	
cirka	
eventuellt	
m.fl.	ggr
m.m.	omkr.
f.d.	gm
fr.o.m.	fig.

sid 49 **Vad betyder orden?**

onormal
vattenfärg
hövlig
skyddad
tankspridd
plötsligt

ryslig
ont i magen
ointresserad
plattform på järnvägsstation

sid 50-51 **Stödord**

Egna svar

Sid 52

Hon är fattig som en lus.	Du skriver slarvigt.
Han är modig som ett lejon.	De tål inte varandra.
Hon läste lusen av honom.	Det är hon som bestämmer.
Hon är arg som ett bi.	Hon äger nästan ingenting.
Du skriver som en kråka.	Hon är mycket arg.
De är som hund och katt.	Han är inte rädd.
Hon är högsta hönset.	Han är snäll och skadar ingen.
Han gör inte en fluga förnär.	Hon skällde mycket på honom.

Man ska inte gråta över spilld mjölk.
Man ska inte gå över ån efter vatten.
Han har en räv bakom örat.
Nära skjuter ingen hare.
Som man bäddar får man ligga.

sid 53

Å-ljudet

borta, månad, lov, slott, tjocka
troll, tomtar, båt,
fiskehåv, några, korv, gå

månad	borta
lov	slott
båt	tjocka
fiskhåv	troll
några	tomtar
gå	korv
	klockan
	tolv

rodna
åtta
tjog
plåster
åska

rätta

sid 54   **Serier**
Egna svar

sid 55   **Skriv rätt rubrik**
Se upp för ficktjuvar!
Nu är julhandeln i full gång. Hela stan vimlar ...

Tryffelgrisen Lisa hittade hem igen
i förra veckan smet grisen Lisa hemifrån. ...

Egna svar

Sid 56-57   **Fakta om ägg**
Egna svar

Sid 58

aouå				
eiyäö				
tjock	tjusig	kines	Kerstin	tjatade
kyrkan	Kerstin	tjugo	kyssar	
tjugo	kycklingar	källare		

tjära = tjock vätska från kol eller trä

tjärn = liten sjö i skogen

tjäder = vild hönsfågel, skogsfågel

tjäna = 1: förtjäna, få betalt för sitt arbete 2: betjäna, arbeta åt

tjäle = hård frost i marken

tjej = flicka

Eget svar

Eget svar

sid 59   **Substantiv blir verb**

stimulans	stimulera
tolerans	tolerera
presentation	presentera
obducent	obducera
kontroll	kontrollera
sabotage	sabotera
konserv	konservera
avund	avundas

konservera
obducera
stimulera
tolerera
presentera
kontrollera
sabotera
avundas

sid 60

Satsdelar

Solen sjunger
Katten skiner
Astrid spinner

Solen skiner.

S

Katten spinner.

S

Astrid sjunger.

S

Solen sjunger
Katten skiner
Astrid spinner

Solen skiner.

P

Katten spinner.

P

Astrid sjunger.

P

Egna svar

Egna svar

sid 61

Egna svar

Anton skrek och skrattade i badet.

S P P

Didrik och Otto leker med lego.

S S P

Pappa klipper gräset och visslar.

S P P

Hunden gnällde och skällde efter mat.

S P P

sid 62 **Blandat språkgodis**

aouå   eiyäö

Imorgon ska klassen ha klassråd. Det är Ingrids tur att vara ordförande. Hon är den som bestämmer, och talar om i vilken ordning klasskamraterna får prata. Alla får säga sin mening, men i en bestämd ordning. Fredrik ska vara sekreterare, och skriva ner viktiga saker som sägs och bestäms, i ett protokoll. Lisa är med i Festkommittén. Hon föreslår att de ska ha klassdisko. Det tycker alla är en bra idé, så det bestäms. Innan mötet är slut frågar Ingrid om det finns några övriga frågor. – Då avslutar vi mötet.

på/i   under

i
under   bakom
på/bakom

böcker   tänder
händer   städer

sola   springa
läsa   köra

sid 63

borsta
cykla
fiska
ropade

hundens   solens   äpplets

svar

Peter simmar.   Grodan hoppar.   Liza skrattar.   Telefonen ringer.
S   P   S   P   S   P   S   P

Alice bakar kakor.   Fladdermössen hänger i ladan.   Traktorn plöjer på åkern.
S   P   S   P   S   P

Isabelle och Anton bygger ett sandslott.
S   S   P

Snickaren och målaren jobbar med huset.
S   S   P